

ΝΕΟΣ ΕΛΛΗΝΟΜΗΜΩΝ

ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ ΣΥΓΓΡΑΜΜΑ ΣΥΝΤΑΣΣΟΜΕΝΟΝ ΚΑΙ ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΟΝ

ΥΠΟ

ΣΠΥΡ. Π. ΛΑΜΠΡΟΥ

3

1906

ΦΩΤΟΤΥΠΙΚΗ ΑΝΑΤΥΠΩΣΙΣ * 1969 * RÉIMPRESSION ANASTATIQUE

ΕΚΔΟΣΕΙΣ

ÉDITIONS

ΒΑΣ. Ν. ΓΡΗΓΟΡΙΑΔΗΣ

BAS. N. GRÉGORIADÈS

Ε.Υ.Δ της Κ.Τ.Π.
ΙΩΑΝΝΙΝΑ 2006

ΣΥΜΜΙΚΤΑ

— **Ἀνέκδοτος περιγραφή τῆς Κωνσταντινουπόλεως.**

Ἐν τῷ Ἀμβροσιακῷ κώδικι N 87 sup., γεγραμμένῳ τὸν δέκατον πέμπτον αἰῶνα βραχὺ πρὸ τῆς ἀλώσεως, περιλαμβάνεται ἐν φ. 32^α-32^β ἡ ἐξῆς περιγραφή τῆς Κωνσταντινουπόλεως, ἣν ἐξέγραψα τὸν Ἰούλιον τοῦ 1903. Ἄξιον δὲ σημειώσεως εἶναι, ὅτι ἔχομεν πρὸ ἡμῶν 5 τὸ αὐτόγραφον τοῦ ἀγνώστου συγγραφέως, καθ' ἃ ἐξάγεται ἐκ τῶν μεταβολῶν καὶ προσθηκῶν τοῦ γράψαντος, ἃς παραθέτω ὑπὸ τὸ κείμενον. Ἐχει δὲ ἡ περιγραφή αὕτη ὧδε:

Ἐσώρακμεν τὴν Κωνσταντινούπολιν ἐκείνην τὴν ἐξοχωτάτην πόλιν θαυμασ.φ καὶ ἀτιμῆται ἀπὸ παλαιοῦ ἔργῳ τεθεμελιωμένην, ἐν ἣ 10 εἶδομεν πολλὰ λείψανα τῶν ἁγίων καὶ πολλοὺς τόπους ἀξίους τῷ θεῷ καὶ σεβασμίους. Εἶδομεν τὴν μητέρα τοῦ κόσμου, τὴν ἐκκλησίαν, ἣγουν τὴν Ἁγίαν Σοφίαν, ἀγγέλου τοῦ θεοῦ ἀοράτως τοὺς τεχνίτας διδάσκοντος ἐκτισμένην, ὑφ' ἧς παρέχονται πολλὰ ὕδατα δεξαμεναίς, τὰ μὲν γλυκία, τὰ δὲ ἀλμυρά, ἄλλα δὲ ὑετώδη. Αὕτη δὲ ἡ ἐκκλησία 15 βαστάζεται ὑποκάτω ἑκατὸν καὶ πενήκοντα καὶ τρισὶ κίοσι μαρμαρείοις, ἐπάνω δὲ διακοσίοις τεσσαράκοντα καὶ ἕξ, ὧν δεκαεῖς περὶ τὸν χορὸν ἀργύρῳ κεχρυσωμένῳ ἀπὸ ἄνωθεν ἕως κάτω κεκάλυμμένοι. Ἐχει ὁ χορὸς ἐκεῖνος θυσιαστήριον θαυμαστὸν ἐκλάμπρῳ σμαράγδῳ λίθῳ κεχωνευμένον λίθοις τιμίοις καὶ ἀτιμῆταις μαργαρίταις πανταχοῦ κεκο- 20 σμημένον. Ἐχει δὲ ἡ ἐκκλησία ἐναλλαγὰς κανδυλῶν τρεῖς, μίαν καθημερινὴν, δευτέραν δὲ ἑορταστικὴν, τρίτην πασχαλινὴν, καὶ πᾶσαι

9. ἐξοχοτάτην 12. σεβασμίους μετὰ τὴν λέξιν σεμνοὺς διαγεγραμμένην
15. ἄλλα ἄνωθεν τῆς λέξεως τὰ διαγεγραμμένης 16. καὶ τρισὶ προστε-
θειμένον ἄνωθεν τοῦ κίοσι 17. τὸ ἕξ μετὰ τῶν διαγεγραμμένων 19. ἐκλάμ-
πρῳ κατὰ διόρθωσιν τοῦ τὸ πρῶτον γραφέντος λαμπρῷ λίθῳ προστεθειμένον
πρὸ τοῦ κεχωνευμένον καὶ ἄνωθεν αὐτοῦ 21. ἐναλλαγὰς κανδυλῶν ἄνωθεν
τῶν λέξεων μανουάλια λαμπάδων διαγεγραμμένων τρεῖς κατὰ διόρθωσιν
τοῦ τὸ πρῶτον γραφέντος τρία μίαν ἄνωθεν τῆς λέξεως ἐν διαγεγραμμένης
21-22. καθημερινὴν, δευτέραν δὲ ἑορταστικὴν τρίτην πασχαλι-
νὴν κατὰ διόρθωσιν ἐξ ἀρσενικῶν

ἰκταίαι αἱ κανδυλαὶ εἰσὶν ἀπὸ χρυσοῦ καὶ ἀργύρου καθηροῦ· ἀλλὰ ὁ
 ἀριθμὸς ἰκταίων ἴσθιν ἄφατος ὅτι οὔτε στόμα οὔτε γλῶττα αὐτὰς
 ἀριθμῆσαι δύναται· ἀνοίγεται δὲ καὶ κλείεται ἡ ἐκκλησία διακοσίαις
 πενήκοντα καὶ δυοὶ πύλαις διθύροις, ἀλλὰ τὸν ἀριθμὸν τῶν θυρίδων
 5 ἄνθρωπος οὐκ ἔγνω· Ἰπηρετεῖται δὲ ἡ ἐκκλησία ἀπὸ ἐπτακοσίων ἰε-
 ρέων μισθωτῶν, ἀφ' ὧν ὑπηρετοῦσι καθ' ἑκάστην ἐβδομάδα τριακό-
 σοι πενήκοντα, ὅτι οἱ ἄλλοι ἱκνοποιοῦσιν ἑαυτοῖς καὶ τῇ ἰδίᾳ θε-
 λήσει· Περιέχεται δὲ ἐν αὐτῇ τῇ ἐκκλησίᾳ θησαυρὸς ἀτίμητος καὶ λίθοι
 ἀσύγκριτοι καὶ πλοῦτος πλείων ἢ ἔχουσι πάντες οἱ ἄνθρωποι τοῦ λατι-
 10 νικοῦ γένους· Ὁ πατριάρχης δὲ ἔχει ἐν τῇ πόλει ἑκατὸν μητροπολίτας
 καὶ πᾶς μητροπολίτης ἔχει ὑφ' ἑαυτὸν ἐπισκόπους ἑπτὰ· Ἐπι εἶδο-
 μέν τὸν Παντοκράτορα καὶ τὴν ἐκκλησίαν τῶν Ἁγίων Ἀποστόλων
 ἐν ἡ Κωνσταντῖνος ὁ αὐτοκράτωρ τίθειται ἐξοχώτατα ἐν τάφῳ πορ-
 φυρῷ καὶ πάντες οἱ αὐτοκράτορες ἐκεῖσε θάπτονται· Τίθειται δὲ ἐκεῖ
 15 καὶ ὁ Ἰουλιανός || ὁ ἀποστάτης ἐν τάφῳ μαρμαρεῖῳ εἰς βλάβην ἑαυ-
 τοῦ· ἀφ' οὗ τάφου πανταχόθεν ρεῖει φρικτὴ ὑγρότης καὶ πύσσα καὶ
 βρόμος· Εἶδομεν καὶ ἐν τῷ παλατίῳ τοῦ αὐτοκράτορος καὶ ἡσπασά-
 μεθα τὸν ἥλον ᾧ ἱσταυρώθη ὁ δεσπότης ἡμῶν Χριστὸς καὶ τὸν ἀκάν-
 θινον στέφανον ἔτι θάλλοντα καὶ ἀνθοῦντα καὶ τὴν κοκκίνην χλαμύ-
 20 δα ἣ ἐνδεδυτο καὶ τὸ λευτίον ᾧ ἦν ἐζωσμένος ὅτε τοὺς πόδας τῶν
 μαθητῶν ἐνίψατο καὶ τὰ σανδάλια τῶν ποδῶν αὐτοῦ καὶ τὰ γράμ-
 ματα ἰκταίαι ἃ ὁ Κύριος οἰκείᾳ χειρὶ ἔγραψε εἰς τὴν ζώνην τῆς ἁγίας
 Μαρίας καὶ τὸν χιτῶνα καὶ τὸν βράχιονα ἀκέραιον τοῦ ἁγίου Γεωρ-
 γίου καὶ σεσαρκωμένον καὶ πολλὰ ἄλλα ἅγια ἐκεῖ εἶδομεν ὧν τα ὄνο-
 25 ματα ἀγνοοῦμεν· ἀλλὰ ταῦτα ἐσημειώσαμεθα ἵνα μὴ λήθῃ ἐπιδῶμεν·

— **Ἡ βιβλιογράφος Εὐγενία.** Εἰς τὰς ὑπ' ἐμοῦ καταλε-
 χθείσας βιβλιογράφους (Ἑλληνίδες βιβλιογράφοι καὶ κύριαι κωδικῶν
 ἐν τῇ Ἐπετηρίδι τοῦ Ἐθνικοῦ Πανεπιστημίου τοῦ 1903 καὶ ἐν ἰδίῳ

1. αἱ κανδυλαὶ ἄνωθεν λέξεων αἱ λαμπάδες διαγεγραμμένων 2. ἔστιν
 Πρὸ τοῦ ὅτι γράμμα διαγεγραμμένων Μετὰ τὸ οὔτε ἔχρισε γράφων γλῶσθὴ ἀλλὰ
 διάγραφεν 4. πύλαις διθύροις ἄνωθεν τῶν λέξεων θύραις διπτύχοις δια-
 γέγραμμένων τὸν κατὰ διόρθωσιν ἐκ τοῦ τῶν 8. περιέχεται ἄνωθεν τῶν
 λέξεων ἔστι δὲ μὴ διαγραφισῶν. 9. πλείων κατὰ διόρθωσιν ἐκ τοῦ πλείων
 13. μετὰ τὸ ἢ τὸ ἄρθρον ὁ διαγεγραμμένος 14. θάπτοντες 16. φρι-
 κτὴ κατὰ διόρθωσιν ἐκ τοῦ φρικτός 24. ἐκεῖ προστεθειμένον ἄνωθεν τοῦ
 εἶδομεν

τεύχει), εἰς ἧς καὶ ἄλλας τινὰς προσέθηκεν ὁ κ. Ν. Βένε (ἐν Ποικίλῳ Ἡμερολογίῳ Κατίνης Ἡλιακοπούλου Τόμ. Α' 1905 σ. 54 κ. ἑ. Τόμ. Β' 1906 τ. 250 κ. ἑ.) προσθετέα ἡ Εὐγενία. Ἐγράψε δὲ αὕτη λατινιστὶ τὸν ἐν Παρισίοις λατινικὸν κώδικα 7560, γεγραμμένον τὸν δέκατον αἰῶνα καὶ περιλαμβάνοντα συλλογὴν γραμματικῶν πραγματείων Ἐν τούτῳ φέρεται τὸ ὄνομα τῆς βιβλιογράφου γεγραμμένον λατινιστὶ μὲν, ἀλλὰ δι' ἑλληνικῶν γραμμάτων ὡδε:

ΕΟΥΓΕΝΙΑ ΣΧΡΥΠΣΙΤ ∴ ΠΑΤΕΡ ΚΟΥ ΡΕΓΝΑΣ ΧΟΜ
ΦΗΛΗΩ ΑΔΥΟΟΑ Η'ΕΜΕΝΩ ΠΑΡΑΝΥΜΦΩ ΤΩΩ ΥΝ
ΟΥΤΑ ΠΕΡΠΕΤΟΑ, ΜΕΜΕΝΤΩ ΦΥΛΥΕ ΤΟΕ ΧΑΠΤΥΟΕ
ΕΟΥΓΕΝΥΣ ΚΟΥΑ ΣΥ ΔΥΜΥΣΕΡΥΣ ΕΑΜ ΑΝΥΜΑ ΤΟΑ
ΠΡΩ ΑΝΥΝΑ ΥΛΛΥΟΣ ΕΡΥΤ ΕΤ ΠΡΩ ΥΠΣΑ ΡΕΔΔΕΣ
ΡΑΧΥΩΝΕΜ ΔΩ. Σημαίνουσι δὲ ταῦτα Eugenia scripsit. —
Pater qui regnas cum Filio, adjuva Heremeno, paranympho
tuo, in vita perpetua, memento filie tue eaptive Eugenie,
quia, si demiseris eam, anima tua pro anima illius erit et
pro ipsa reddes rationem Deo.

Ἑλληνικῶν δὲ γραμμάτων γίνεται χρῆσις καὶ ἐν ταῖς ἐπιγραφαῖς τῶν κεφαλαίων. Ἴδε *Omont* Note sur un recueil de grammairiens latins, copié par une femme au Xe siècle ἐν τοῖς *Comptes rendus de l'Académie des Inscriptions et belles lettres* 1905 σ. 15 κ. ἑ.

— Ἐκώδιξ ὁμιλιῶν τοῦ πατριάρχου Φιλοθέου. Παρὰ τῷ σεβασμιωτάτῳ κ. Εὐμενίῳ Κρήτης εἶδον ἐν Ἡρακλείῳ κατ' Ἀπρίλιον 1905 ἀξιόλογον κώδικα τῶν Ὁμιλιῶν τοῦ πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως Φιλοθέου, γεγραμμένον τὸν 10^{ον} αἰῶνα ἐπὶ χάρτου ἐν σχήματι μεγάλου ὀγδοῦ καὶ συνιστάμενον ἐκ φύλλων ρπβ' ἠριθμημένων ἐκπαλαι. Ἐν φ. 1^β «Πίναξ τῆςδε τῆς βιβλίου». Ἀρχεται ἀπὸ τῆς Κυριακῆς τοῦ Ἀσώτου ἐνθα «Ἡ εἰς τὸν τελώνην καὶ τὸν Φαρισαῖον παραβολή». Τῶν ὁμιλιῶν ἡ ῥηθεῖσα τῇ β' τῆς Δικαιουσιμου, αἱ τῶν Κυριακῶν ι', ια', λ', λα', λβ' καὶ ἡ τῆς Κυριακῆς πρὸ τῆς ὑψώσεως καὶ τῶν Προπατόρων ἀνεπιγραφοί. Ἡ τῆς Κυριακῆς τῆς Σαμαρείτιδος ἐπιγράφεται ἀπλῶς «Τοῦ ἐν ἀγίοις πατρὸς ἡμῶν ἀρχιεπισκόπου Κωνσταντινουπόλεως». Ἡ δὲ κβ' καὶ κγ' Κυριακὴ φέρουσιν ἐπιγραφὴν «Τοῦ ἐν ἀγίοις πατρὸς ἡμῶν Κυρίλλου ἀρχιεπι-

σκόπου Κωνσταντινουπόλεως». Τούτων ἡ κβ' ἀρχεται Ἄγαθὰ μὲν πάντα τὰ θεία λόγια, ἡ δὲ κγ' Ὡςπερ τὰ σώματα ἡμῶν αἰ χρονικαὶ τῆς γῆς καρποφορίαί. Πᾶσαι αἱ ἄλλαι Ὀμιλίας φέρουσι τὸ ὄνομα τοῦ Φιλοθέου πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως.

— **Πρώτοι Δισταγμοὶ περὶ τοῦ Δωροθέου Μονεμβασίας.** Γνωστόν εἶναι, ὅτι πρῶτος ἐν τοῖς νεωτέροις χρόνοις ὁ κ. Σάβας (Μισσαιωνικὴ βιβλιοθήκη Τόμ. Γ' σ. ις' κ. ε.) καὶ ἔπειτα ὁ Preger (Die Chronik vom Jahre 1570 ἐν τῇ Byzantinische Zeitschrift Τόμ. ΙΑ' 1902 σ. 4 κ. ε.) ἐξέφρασαν ἀξίους πολλοῦ λόγου δισταγμοὺς περὶ τοῦ Δωροθέου Μονεμβασίας ὡς συγγραφῆς τοῦ ὑπὸ τὸ ὄνομα αὐτοῦ φερομένου Βιβλίου ἱστορικοῦ ἢ Χρονογράφου τοῦ πολλακίς τυπωθέντος ἐν Βενετίᾳ, οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ ὡς μητροπολίτου Μονεμβασίας. Τῶν δισταγμῶν τούτων ἰμπεφορημένος καγὼ ἤδη ἀπὸ τοῦ 1876, ὅτε πρῶτον πρὸ τοῦ Preger ἐμελέτησα τὸν κώδικα Harleianus 5742 τοῦ Βρεττανικοῦ μουσείου καὶ τὸν Παρισιακὸν 1790, καίπερ οὐδὲν περὶ αὐτῶν γράψας, ἤδη ἐν τῷ καταλόγῳ τῶν κωδίκων τοῦ Ἁγίου Ὄρους ἔγραψα πάντοτε Ψευδοδωρόθειον τὸν Δωρόθειον ὡς καὶ ἀλλαχοῦ ἔπειτα πανταχοῦ ὅπου μοι ὁ λόγος περὶ αὐτοῦ. Ἐνταῦθα δὲ δὲν θεωρῶ ἀνάξιον λόγου νὰ παραθέσω χωρίον τοῦ Φραγκίσκου Κρόλου Alter, ἐν ᾧ οὗτος ὑπῆρξε τῶν πρώτων μελετησάντων τὸ εἰρημένον χρονικὸν καὶ παραβαλόντων αὐτὸ πρὸς τὴν σλαβικὴν διασκευὴν. Ὁ Alter, καίπερ μὴ ἐκφράζων ῥητῶς δισταγμοὺς περὶ τῆς ὑπάρξεως τοῦ Δωροθέου, ἀλλ' ἀπ' ἐναντίας συνιστῶν τὴν βιογράφησιν αὐτοῦ, δὲν ἀφίνει ἀπαρατήρητον τὴν παράλειψιν αὐτοῦ παρ' ἄλλοις προγενεστέροις συγγραφεῦσι. Τὸ χωρίον τοῦτο περιλαμβάνεται ἐν τῇ πραγματείᾳ Über eine litterarische artistische Plünderung zu Anfang des dreizehnten Jahrhunderts, περιεχομένῳ ἐν τῇ συγγραφῇ τοῦ Alter, Philologisch - kritische Miscellen, ἐκδοθεῖσα ἐν Βιέννῃ τῷ 1799. Ὁ συγγραφεὺς, παραθέτων ἐκ τοῦ Ψευδοδωροθέου κατὰ τὴν ἐν Βενετίᾳ ἐκδοσιν τοῦ 1778 σ. 397-398 τὰ περὶ τῆς ἐν Κωνσταντινουπόλει λεηλασίας τῶν Βενετῶν, προσεπιφέρει καὶ τὴν εἰκασίαν, ὅτι καὶ τὸ πολύτιμον εὐαγγέλιον, ἐφ' οὗ ὤμουον ἐν Ῥήμοις (Reims) οἱ βασιλεῖς τῆς Γαλλίας, ἦτο ἠρπαγμένον ἐκ τῶν θησαυρῶν τῆς Ἁγίας Σοφίας. Τέλος δ' ἐπύχεται ἐν σ. 244 κ. ε. τάδε: Am Ende muss ich noch anmerken, Jöcher und

Herr Adelong haben den Dorotheus Metropolit zu Monembasia nicht Ich muss gestehen ausser dem Chronicon ist mir nichts von seinen gelehrten Werken und Lebensumständen bekannt. Verdienet aber allemal eine Biographie und in das Gelehrtenlexicon aufgenommen zu werden.

— **Ἐπιγραφή τοῦ ἐν Καλάμας Ἁγίου Ἀθανασίου.**
Δι' ὑπουργικῆς ἀποφάσεως τῆς 30 Αὐγούστου 1905 ὑπ' ἀριθ. 12886 (Ἐφ. Κυβερν. ἀρ. 102 τῆς 31 Αὐγ. 1905) ἡ ἐν Καλάμας ἐκκλησία τοῦ Ἁγίου Ἀθανασίου ἐκηρύχθη ἀρχαιολογικὸν μνημεῖον μετὰ γνωμοδότησιν ἐπιτροπείας συνισταμένης ἐκ τῶν κ. κ. Π. Καββαδία, Ν. Γ. Πολίτου καὶ ἐμοῦ Κατὰ τὴν εἰς Καλάμας μετάβασιν ἡμῶν τὸν Αὐγούστον τοῦ 1905 ἀνέγνων ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ ταύτῃ διὰ κονιάματος γεγραμμένην ἐν νεωτέροις χρόνοις ἐξ ἀντιγράφου παλαιοῦ τὴν ἐπιγραφὴν τήνδε: Ἱστορήθη ὁ θεῖος καὶ ἱερός οὗτος ναὸς τοῦ Ἁγίου Ἀθανασίου δι' ἐξόδων τῶν προυχόντων τῆς πόλεως Καλαμάτας, διὰ χειρὸς Χατοῦ Ἡλία ζωγράφου σωτηριῶ ἔτει ΑΧΚΣ κατὰ μῆνα Μάϊον. Εἰς δὲ τὴν ἀρχαιοτέραν ταύτην ἐπιγραφὴν προστέθησαν, ὅτι ἡ ἐκκλησία ἀνεκαινίσθη ἐπ' ἰσχύτων, τάδε: Ἀνεκενήσθη δὲ τῇ συνδρομῇ τῶν ἐνοριτῶν 1866.

— **Μητρωνυμικὰ οἰκογενειακὰ ὀνόματα ἐν Σύμῃ.** Ὁ ἐν Σύμῃ ἐμὸς μαθητὴς Νικήτας Δ. Χαβιαρᾶς, φοιτητὴς τῆς φιλολογίας, ὀρμώμενος ἐκ τῶν ἐν τῷ Νεφ Ἑλληνομνήμονι πραγματειῶν α' Ἰχνη μητρικοῦ δικαίου παρὰ τοῖς νέοις Ἑλλῆσι τῆς Λυκίας» (Τομ. Α' σ. 162 κ. ἐ.) καὶ α' Μητρωνυμικὰ οἰκογενειακὰ ὀνόματα» (Τομ. Β' σ. 281 κ. ἐ.) ἐπέστειλέ μοι τῇ 8 Μαΐου τὰ ἐξῆς:

α' Ἐν μητρώφ τῶν κατοίκων Σύμης, κατ' ἐνορίας γεγραμμένῳ ἐν ἔτει 1712, Ἰουνίου 24, διὰ χειρὸς Ἰωῶς τοῦ κατὰ τὸ ἔτος ἐκεῖ. ο. προεστοῦ ἤτοι πρωτογέρου, ἡ πιθανώτερον τοῦ γραμματικοῦ τῆς χώρας ἢ τοῦ κοινοῦ, ὡς ἐπιτιλοφοροῦντο τότε ὁ δήμαρχος καὶ ὁ γραμματεὺς τῆς κοινότητος Σύμης, ἀπαντῶσι τὰ κατωτέρω μητρωνυμικὰ οἰκογενειακὰ ὀνόματα μεταξὺ τῶν 581 ὀνομάτων, ἅτινα ἐν ὄλῳ ἀναγράφει. Τοιοῦτο μητρώφον συνστάττιστο κατὰ πᾶν ἔτος διὰ τὴν εἰσπραξίν τῆς καταβολῆς ἐκάστου, διότι καὶ ἐν τῷ ῥηθέντι πρὸ ἐκάστου ὀνόματος σημειοῦται τὸ εἰσπραχθὲν ποσὸν τῆς καταβολῆς. Ἐλέγτο δὲ τὸ μητρώφον κοινῶς μῆνα.

Ἐνορία Παναγίας. Βασιλῆς τῆς Κουκουσίλας. — Νικήτας υἱός του. — Γεώργης τοῦ Ἰωάννη τῆς Παπαδιᾶς. — Ἰωάννης τῆς Νικολακούκενας. — Νικήτας υἱός του.

Ἐνορία Χαριτωμένης. Νικήτας καὶ Γεώργης τῆς Σεβαστῆς τ' Ἄστρου. — Μιχάλακι καὶ Νικήτας τοῦ Ῥηνιοῦ (ὑποκορ. τοῦ Εἰρήνη). — Μιχάλης τῆς Κυρᾶ Ῥήνης (= Εἰρήνης). — Νικήτας τῆς Καλῆς Μάνας. — Χαζῆ Ἰωάννης τῆς Μαγίστρισσας τοῦ Μωραίτη.

Ἐνορία Ἁγίου Δημητρίου. Διάκος τῆς Ἀντωνάδενας. — Κώστας τῆς Πουλλίδενας. — Διάκος καὶ Κώστας τῆς Σπανούδενας. — Νικήτας τοῦ Ἰωάννη τῆς Δεφαναῦ. — Βασιλῆς τοῦ Ῥηνιοῦ.

Ἐνορία Ἁγίου Νικολάου. Ἰωάννης καὶ Γεώργης τῆς Γιαλλούρας. — Κώστας τῆς Νικητάρνας.

Ἐνορία Ἁγίου Γεωργίου. Κυριακός τῆς Γιαλλούρας — Νικόλας τῆς Βόσκισσας.

Ἐνορία Ἁγίου Ἀθανασίου. Διάκος τῆς Λογαδήνας. — Νικήτας καὶ Νικόλας τῆς Μόστρας. — Ἰωάννης τῆς χήρας. — Κώστας τῆς Πατρούδενας. — Νικόλας τοῦ Χαζῆ Φώτη τῆς Γιαλλούρας. — Νικόλας καὶ Κώστας τῆς Βενετιᾶς. — Μιχάλης τῆς Νικητάρνας — Ἰωάννης τῆς Μαρίας τοῦ Ῥηνιοῦ. — Γεώργης τῆς Ἀλεμῆνας. — Μιχάλης τοῦ Γεώργη τῆς Εὐδοκίας. — Νικόλας τῆς Χιώτισσας.

Ἐνορία Σταυροῦ. Ἰωάννης τοῦ Κώστα τῆς Ξανθῆς. — Καλοδούκας τῆς Νικολάκενας. — Διάκος τῆς Λειβησανῆς.

Ἐνορία Ἁγίας Τριάδος. Κώστας καὶ Ἰωάννης τῆς Ἀλεμῆνας. — Μανώλης παραυιός του. — Κώστας τοῦ Μιχάλη τῆς Ἀλεμῆνας. — Ἰωάννης τῆς Ἀστράδενας τοῦ παπᾶ Σκεφύλακα (= σκευοφύλακος). — Ἰωάννης τοῦ Χαζῆ Φώτη τῆς Κατίνας. — Μιχάλης τ' Ἀστραδενιοῦ (ὑποκορ. τοῦ Ἀστράδενα).

Ἐτερον δὲ μητρῶον τοῦ ἔτους 1815 ἀναγράφει 804 ὀνόματα, ὧν μητρωνυμικά εἰσι τὰ ἐξῆς:

Ἐνορία Παναγίας. Βασιλῆς καὶ Ἀγαπητός τῆς Πάτρνας. — Κυριακός Πατρούδενιοῦ (ὑποκορ. τοῦ Πατρούδενα) — Δημήτρης τῆς Παμπακοῦς. — Γεώργης Μιχαλαριάς.

Ἐνορία Ἁγίου Δημητρίου. Νικήτας, Μιχάλης καὶ Ἰωάννης Νικόλα Γιαλλούρας. — Ἰωάννης τῆς Λεριᾶς. — Υἱός αὐτοῦ. — Ἀγαπητός Μιχαλακιοῦ Γιαλλούρας.

E. P. ANTONAKI, T. I. I.
IOANNINA 2006

Ἐνορία Ἁγίου Νικολάου. Νικήτας τῆς Χαζήδενας. — Ἀλέξανδρος Τσαγκαρήνας. — Υἱὸς Ἀλεξάνδρου. — Κωσταντῆς τῆς Βαστακτοῦς. — Υἱὸς αὐτοῦ.

Ἐνορία Ἁγίου Γεωργίου. Κωστάκι τῆς Μιχαλαριάς. — Χαζῆ Ἰωάννης τῆς Γιαλλούρας. — Γεώργης καὶ Νικήτας τῆς Μαρούλας. — Διάκος Μιχαλακίου Γιαλλούρας — Μιχάλης, Νικήτας καὶ Νικόλας τοῦ Ἐλενίου (ὑποκορ. τοῦ Ἐλένη). — Ἰωάννης Πατενιώτισσας υἱός.

Ἐνορία Σταυροῦ. Παπᾶ Γεώργης Κατρεινίου (ὑποκορ. τοῦ Αἰκατρεινῆ) πρωτονοτάριος. — Παπᾶ Ἰωάννης Ξανθῆς. — Κώστας υἱὸς αὐτοῦ. — Ἰωάννης, Μιχάλης καὶ Κώστας Νικήτα Σπανούδενας. — Κώστας καὶ Μιχάλης Νικόλα Ἀσιμενίου. — Νικόλας Ἄννιου (ὑποκορ. τοῦ Ἄννα) Κέλη. — Νικήτας Κατρίνας Κυραμαριοῦ. — Μιχάλης Ἀθανάση Μαγκαφούς. — Ἰωάννης καὶ Βασίλης Μιχαλακίου Γιαλλούρας. — Νικόλας τῆς Δημητρακούδενας.

Ἐνορία Ἁγίας Τριάδος. Ἰωάννης καὶ Κώστας τῆς Φλουροῦς. — Βασιλάκι τῆς Μιχαλαριάς. — Δημήτρης καὶ Βασίλης τῆς Χρονιας.

Ἐνορία Ἁγίου Ἀθανασίου. Φώτης καὶ Νικόλας Κουμιστιοῦ (ἐκ τοῦ λόμισσα) παπᾶ Λούπη. — Ἰωάννης Δημήτρη Κοντούδενας. — Σταμάτης τῆς Χριστίνας. — Κυριακός, Νικήτας καὶ Μανώλης Σταμάτη τῆς Χριστίνας. — Γιαννάκι Μαρίας Κόκκινου. — Κωσταρὶ Κυπριώτισσας. — Γιαννηκουργὶ Κυπριώτισσας. — Νικόλας Κυπριώτισσας γαμβρὸς Φωτάρης. — Ἰωάννης καὶ Καλοδοῦκας Χωματάδενας. — Νικήτας καὶ Ἰωάννης τῆς Φωτάρης. — Μανώλης τῆς Πιμπακιάς. — Γεώργης Φωτουλλιᾶς. — Υἱὸς Παλαιοπούδενας. — Μαστρο Ἰωάννης τῆς Χαζήδενας.

Ἐνορία Χαριτωμένης. Καλοδοῦκας, Ἰωάννης καὶ Νικήτας Γιαλλούρας. — Νικητάκι τῆς Χρουσῆς. — Κωστάκι τῆς Πουλλιούδενας. — Λεντῆς τῆς Ἀγγελοῦς. — Κυριακός Χρηστίνας. — Υἱὸς αὐτοῦ. — Σταμάτης υἱὸς αὐτοῦ. — Νικόλας τῆς Φωτάρης Κτιστακιοῦ ἄνδρας. — Κώστας καὶ Νικόλας τῆς Σαφάδενας. — Ἀντώνης τῆς Κυπριώτισσας v.

— Συμπλήρωμα εἰς τὰ περὶ ἑκατομβέλλων. Ὁ ἐν Ζακύνθῳ κ. Α. Ζῶης ἀνεκοίνωσέ μοι τάδε· «Οἰκογένεια Κατσιβέλλα σώζεται ἐν Ζακύνθῳ. Ἐπ' ἰσῆς τοποθεσία τις ἐν τῇ περιφερείᾳ τοῦ χωρίου Ἄνω Βολουμοῦ φέρει τοῦτο τὸ ὄνομα. Κατσιβέλλα δὲ ὀνομαζόν-

ται παρ' ἡμῖν τὰ ῥάκη. Ἴδε Λεξιλόγιον Ζακύνθου ἐν παραρτήματι Μουσῶν σ. 406β.

— **Τὸ ἐπιγράμμα τοῦ ὀρθογράφου Τειμοκράτους.**
 Ὁ φίλος συνάδελφος κ. Χρ. Τσούντας, ἀναφερόμενος εἰς τὰ γραφέντα περὶ τοῦ ἀμέτρου ἐπιγράμματος τῆς στήλης τοῦ ὀρθογράφου Τειμοκράτους ἐν Νέῳ Ἑλληνομνήμονι (Τόμ. Β' σ. 273) ἀνεκοίνωσέ μοι, ὅτι δι' ὀλίγων διορθώσεων εὐοδοῦται πως ἡ ἀνάγνωσις αὐτοῦ ὡς ἐμμέτρου, συνισταμένου ἐκ πέντε ὅπωςδῆποτε κακορρυθμῶν ἐξαμέτρων στίχων, ὧν ὁ πέμπτος πάντως ὑπέρμετρος. Ἐχει δὲ ἡ ἀνάγνωσις αὐτοῦ ὡδε:

Στήλη, τίς σ' ἔστησεν ἀριπρεπέως ἰσορᾶσθαι;
 Μήτηρ Τειμοκράτους, ἐν' ἔχῃ παραμυθίον αὐτῆ,
 μνήσκασθαι ζώ(ου)σα ἰοῦ τέκνοιο πρόσωπον
 ἐγκεχαραγμένον οὐνομα ἠδ' ἐτέων ἀριθμόν·
 εἶχεν γὰρ εἰκοστόν τε καὶ εἴνατον ὀρθογραφῶν τὸ πάρος.

— **Lancie ἀντὶ Londre.** Ἐν τῇ ἐκθέσει τοῦ Βανετοῦ γενικοῦ προνοπτοῦ Πελοποννήσου Γραδενίγου τοῦ ἔτους 1692, ἦν ἐξεδωκα ἐν τῷ πέμπτῳ τόμῳ τοῦ Δελτίου τῆς Ἱστορικῆς καὶ ἐθνολογικῆς εταιρείας, εὐρίσκεται ἐν σ. 251 εὐθὺς ἐν ἀρχῇ τὸ χωρίον nelle rive di quel Porto legname la sciatovì da Turchi sufficiente alla fabbrica d'una Galera e di due Londre. Ἐν τῷ χωρίῳ τούτῳ τὸ μὲν la sciatovì ἐνωτέον εἰς lasciatovì, ἡ δὲ λέξις Londre διορθωτέα εἰς lancie, καθ' ἣ μοι εἶχεν ἀνακοινώσει τῇ 1 Φεβρουαρίου 1898 ὁ μακαρίτης ἴφορος τῆς Ἀστικῆς βιβλιοθήκης (Stadtbibliothek) Ἀμβούργου Eyssenhardt.

— **Παροράματα ἐν τῷ βίῳ τοῦ Νέκωνος.** Ἀνωτέρω ἐν σ. 166 στ. 2 σημειώσεων ἀντὶ 171,2 γράφει 171,22, ἐν δὲ σ. 170 στ. 16 ἀντὶ ἐφιζούσης γράφει ἐφιζανούσης.